

Чухно Людмила

канд. пед. наук, доцент

Чухно Віталій

канд. вет. наук, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ОБДАРОВАНІСТЬ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ЗДІБНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Тема обдарованості в історії людства сягає віків. Конфуцій, китайський філософ ще 500 р. до Різдва Христового притримувався думки, що обдарованих дітей треба відбирати та підтримувати, тому, що вони є гарантами національного збагачення. Також і в римлян і греків підтримка обдарованої молоді була одним із основних суспільних інтересів. У Середньовіччі особливі здібності розглядалися як дарунок від Бога або як Божа благодать.

«Обдарованість» як фактор вперше стало можливим виміряти тільки з початком досліджень інтелекту та так званих інтелект-тестів. Рушійними стали результати досліджень американського науковця Л. Термана та його співробітників зі штату Каліфорнія. Він ставив собі за мету встановити зв'язок між розумовими здібностями і здатністю до творчості. Провівши спостереження за 1500 дітьми, він продовжував спостерігати за ними, коли вони стали дорослими. Висновки, які він зробив, наступні: розумово розвинені діти не є фізично недорозвиненими, асоціальними чи схильними до психічних захворювань; більш високий показник розумового розвитку спостерігається у них протягом усього життя; майбутні успіхи розумово здібних дітей значною мірою залежать від соціальних факторів; розумові переваги таких дітей з віком зростають [2].

Період до 1959 році став часом постановки різних питань. Метою досліджень став точний опис обдарованих дітей та визначення факторів, які спричиняють вплив на їх успіхи та досягнення. Відбірковим критерієм став тест айк'ю. Особи з айк'ю від 140 та вищим відносились до групи особливо обдарованих.

В одному з визначень стверджується, що творчість – це інтелектуальний процес, вищий рівень розвитку інтелектуальних здібностей людини, складова частина її інтелекту.

Творчості можна вчити, але навчити не можна. Знайомлячи дітей з методами розв'язання творчих задач, педагоги формують у них загальні підходи до їх розв'язання. Але загальний підхід в конкретній ситуації має бути доповнений оригінальною суттю задачі, що розв'язується, чому вже навчити неможливо.

Тобто творчі можливості визначаються наявними в людини здібностями, які в свою чергу є похідними як від ефективності застосування педагогічної системи їх розвитку, так і від анатомо-фізіологічних особливостей індивідуума.

Дитина народжується з певними інтелектуальними задатками. У подальшому у ході діяльності задатки дитини розвиваються і переходять у нову форму – інтелектуально-творчі здібності. Інтелектуально-творчі здібності людини обмежені в своєму розвитку наявними інтелектуальними задатками, з якими вона народжується. За сприятливих умов навчання та виховання вдається оптимально розвинути інтелектуально-творчі здібності людини. Але якщо такі умови не створені, то рівень

інтелектуально-творчого розвитку практично не досягається [1].

Причину того, що окремі психологи розглядають творчі здібності особистості відокремлено від її інтелектуальних здібностей та задатків потрібно шукати в історичній традиції поглядів на інтелект.

Слово «інтелект» латинського походження. Спершу ним передавали результат сприймання предметів і явищ об'єктивного світу, їх розуміння. Одночасно цей термін вживався для передачі факту наявності у людини уявлення про ті чи інші предмети чи явища. Крім сказаного, ним користувалися, коли вели мову про процес пізнання взагалі, а також для смислової оцінки того чи іншого судження.

З часом це слово почало означати не стільки процес пізнання і його результат, скільки індивідуальну здатність людини до пізнання. І людей відповідно поділяли на осіб з високим інтелектом та з нижчим, ґрунтуючись на пізнавальних здібностях людини.

У процесі досліджень було встановлено наступне:

- існує дуже багато людей з високим та дуже високим рівнем інтелекту, аніж очікувалося;
- здібності дітей з дуже високим рівнем інтелекту як правило не спрямовані на щось одне, а є різносторонніми;
- такі діти часто випереджають своїх однокласників до 3 років у своєму розвитку.

Список використаних джерел

1. Волощук І.С. Науково-педагогічні основи формування творчої особистості. Київ : Педагогічна думка, 1998. 149 с.
2. Graumann O. Begabung als pädagogische Herausforderung – Forschungsergebnisse aus Westeuropa und USA. URL : <https://www.uni-hildesheim.de/iahe/index.php/en/mainfocus/congresses/2014-witebsk/95-graumann> (дата звернення 20.02.2018).

